

BÁO CÁO**Việc lồng ghép vấn đề bình đẳng giới trong dự thảo Nghị định của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật Nhà ở về phát triển và quản lý nhà ở xã hội**

Ngày 27/11/2023, Quốc hội đã thông qua Luật Nhà ở số 27/2023/QH15, trong đó có giao Chính phủ quy định chi tiết thi hành một số nội dung hướng dẫn Luật Nhà ở. Tiếp đó, ngày 08/01/2024, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 19/QĐ-TTg về danh mục và phân công cơ quan chủ trì soạn thảo văn bản quy định chi tiết thi hành các luật, nghị quyết được Quốc hội khóa XV thông qua tại Kỳ họp 6.

Thực hiện nhiệm vụ được giao, Bộ Xây dựng đã nghiên cứu, xây dựng dự thảo Nghị định của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật Nhà ở về phát triển và quản lý nhà ở xã hội.

Căn cứ quy định của Luật Bình đẳng giới về việc phải bảo đảm lồng ghép vấn đề bình đẳng giới trong xây dựng và thực thi pháp luật, Bộ Xây dựng báo cáo Chính phủ về việc lồng ghép bình đẳng giới trong dự thảo Nghị định của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật Nhà ở về phát triển và quản lý nhà ở xã hội, cụ thể như sau:

I. VỀ RÀ SOÁT QUY ĐỊNH LUẬT NHÀ Ở NĂM 2023 VỀ LỒNG GHÉP VẤN ĐỀ BÌNH ĐẲNG GIỚI LIÊN QUAN ĐẾN CHÍNH SÁCH VỀ NHÀ Ở XÃ HỘI

Luật Nhà ở năm 2023 đã tập trung chú trọng tới phát triển nhà ở xã hội (bao gồm các đối tượng như người có công, cán bộ, công chức, người thu nhập thấp, hộ gia đình nghèo...). Đây là một trong những chính sách thể hiện sự quan tâm chăm lo của nhà nước đối với các đối tượng có khó khăn về nhà ở. Tại các Điều 76, 77, 78 và Điều 79 của Luật Nhà ở năm 2014 đã quy định rõ về đối tượng, điều kiện được thuê, thuê mua nhà ở xã hội và đều thể hiện rõ không phân biệt nam hay nữ, nếu đối tượng có đủ điều kiện theo quy định thì sẽ được hưởng chính sách hỗ trợ về nhà ở xã hội.

Đặc biệt, tại Điều 79 của Luật Nhà ở năm 2023 còn quy định cụ thể: "Trường hợp một đối tượng được hưởng nhiều chính sách hỗ trợ khác nhau thì được hưởng một chính sách hỗ trợ mức cao nhất; trường hợp các đối tượng có cùng tiêu chuẩn và điều kiện thì thực hiện hỗ trợ theo thứ tự ưu tiên trước đối

với: người có công với cách mạng, thân nhân liệt sĩ, người khuyết tật, người được bố trí tái định cư theo hình thức mua, thuê mua nhà ở xã hội, nữ giới". Đây là quy định thể hiện rõ về việc bảo đảm cơ hội và quyền được tiếp cận về nhà ở cho các đối tượng yếu thế, nhất là tạo điều kiện cho nữ giới được chăm lo về nhà ở.

Căn cứ vào các quy định nêu trên có thể thấy rõ rằng Luật Nhà ở 2023 đã thể hiện rõ quyền bình đẳng giới thông qua việc quy định các quyền, nghĩa vụ liên quan đến sở hữu, sử dụng, quản lý nhà ở xã hội mà không có sự phân biệt giới.

II. VỀ THỰC HIỆN LỒNG GHÉP BÌNH ĐẲNG GIỚI TRONG DỰ THẢO NGHỊ ĐỊNH CỦA CHÍNH PHỦ

1. Quan điểm, mục tiêu của lồng ghép bình đẳng giới trong dự thảo Nghị định

Thực hiện quy định của Luật bình đẳng giới năm 2006 về lồng ghép bình đẳng giới trong xây dựng văn bản quy phạm pháp luật, quá trình soạn thảo dự thảo Nghị định đã bảo đảm việc lồng ghép bình đẳng giới theo các mục tiêu sau:

- a) Bảo đảm các nguyên tắc về bình đẳng giới theo quy định tại Điều 6 của Luật bình đẳng giới năm 2006;
- b) Tạo cơ sở pháp lý cho việc thực thi bình đẳng giới trong lĩnh vực phát triển, quản lý về nhà ở xã hội
- c) Tạo điều kiện để chủ sở hữu hợp pháp về nhà ở (không phân biệt nam, nữ) được thực hiện các quyền và nghĩa vụ đối với tài sản là nhà ở xã hội theo quy định pháp luật.

2. Biện pháp giải quyết trong dự thảo Nghị định

a) Biện pháp về pháp lý

Dự thảo Nghị định của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật Nhà ở về phát triển và quản lý nhà ở xã hội được xây dựng trên nguyên tắc bảo đảm tối đa các biện pháp thúc đẩy bình đẳng giới, các quy định được thể hiện không có sự phân biệt về giới nhằm tạo điều kiện cho công dân (không phân biệt giới) tham gia đầu tư, phát triển nhà ở xã hội, có cơ hội tạo lập nhà ở và được bảo vệ quyền sở hữu đối với nhà ở tạo lập hợp pháp của mình, cụ thể như sau:

(1) Đối với nhà ở xã hội:

Dự thảo Nghị định của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật Nhà ở về phát triển và quản lý nhà ở xã hội tiếp tục kế thừa quy định thể hiện việc đảm bảo cơ hội và quyền được tiếp cận về nhà ở cho các đối tượng yếu thế, nhất là tạo điều kiện cho nữ giới được chăm lo về nhà. Ngoài ra, nhằm

khuyến khích huy động mọi nguồn lực trong xã hội để phát triển nhà ở xã hội, dự thảo Nghị định quy định rõ tổ chức, cá nhân thuộc các thành phần kinh tế trong nước và nước ngoài (không phân biệt giới tính, vùng miền) đều được quyền tham gia đầu tư phát triển nhà ở xã hội. Theo đó, trình tự thủ tục đầu tư xây dựng, bán, cho thuê, cho thuê mua nhà ở v.v.. được quy định rõ ràng và không phân biệt ưu tiên đối với đối tượng nam hay nữ, đều đảm bảo sự tuân thủ quy định của pháp luật.

(2) Đối với nhà lưu trú công nhân trong khu công nghiệp:

Tại Điều 59 dự thảo Nghị định thể hiện rõ quyền bình đẳng giới trong việc hưởng chính sách hỗ trợ về nhà lưu trú công nhân trong khu công nghiệp. Theo đó, quy định các đối tượng là công nhân và người lao động, không phân biệt là nam hay nữ nếu đang làm việc tại các doanh nghiệp sản xuất trong khu công nghiệp có nhu cầu thì đều được thuê nhà lưu trú công nhân trong khu công nghiệp.

(3) Đối với nhà ở cho lực lượng vũ trang nhân dân:

Tại Điều 62 và Điều 67 dự thảo Nghị định thể hiện rõ quyền bình đẳng giới trong việc hưởng chính sách hỗ trợ về nhà ở cho lực lượng vũ trang nhân dân. Theo đó, quy định các đối tượng thuộc lực lượng vũ trang nhân dân, không phân biệt là nam hay nữ nếu đáp ứng điều kiện thì đều được hưởng chính sách hỗ trợ về nhà ở cho lực lượng vũ trang nhân dân.

b) Biện pháp về tổ chức thực hiện

Các quy định tại dự thảo Nghị định là cơ sở pháp lý bảo đảm cho các chủ thể tham gia bình đẳng trên tất cả các lĩnh vực liên quan đến chính sách về nhà ở xã hội. Tuy nhiên, bên cạnh các quy định mang tính quy phạm này, để thúc đẩy việc bình đẳng giới trong thực hiện dự thảo Nghị định thì cần thực hiện các biện pháp khác đồng bộ nhằm nâng cao hiệu quả của chính sách bình đẳng giới trong thực hiện chính sách về nhà ở xã hội, cụ thể là:

- Đối với xã hội: Thúc đẩy công tác tuyên truyền, phổ biến chính sách pháp luật về nhà ở xã hội và chính sách bình đẳng giới trong quá trình thực hiện Luật Nhà ở năm 2023 và Nghị định của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật Nhà ở về phát triển và quản lý nhà ở xã hội trong nhân dân.

- Đối với cơ quan thực thi pháp luật: Nâng cao nhận thức của cán bộ, công chức trực tiếp thực hiện chính sách pháp luật liên quan đến nhà ở xã hội (ví dụ như trong trường hợp vợ chồng có nhu cầu cấp Giấy chứng nhận sở hữu đối với nhà ở mà nhà ở này là tài sản chung của vợ chồng thì người thực hiện cấp Giấy phải nắm rõ quy định cả hai vợ chồng đều phải được ghi tên trong Giấy chứng nhận đối với nhà ở đó, trừ trường hợp một trong các bên từ chối đứng tên trên Giấy). Điều này giúp góp phần thúc đẩy nhận thức trong thực

hiện chính sách pháp luật, xóa bỏ dần quan niệm trọng nam vẫn còn tồn tại trong xã hội.

- Đối với Nhà nước: Tăng cường nguồn lực đầu tư xây dựng quỹ nhà ở xã hội nhằm quan tâm, giải quyết vấn đề nhà ở cho các đối tượng còn khó khăn về nhà ở.

3. Dự báo tác động của các quy định trong dự thảo Nghị định đối với vấn đề bình đẳng giới

Các quy định trong dự thảo Nghị định đã được xây dựng trên cơ sở bảo đảm về nội dung bình đẳng giới sẽ có tác động như sau:

- Tiếp tục tạo điều kiện, thúc đẩy sự tham gia bình đẳng của các chủ thể trong các lĩnh vực về đầu tư phát triển nhà ở, tham gia quản lý sử dụng nhà ở.
- Xóa bỏ bất bình đẳng giới trong việc sở hữu tài sản là nhà ở.
- Chính sách hỗ trợ cải thiện nhà ở cho các đối tượng gặp khó khăn về nhà ở mang đến sự bình đẳng quyền được hưởng hỗ trợ về nhà ở.

4. Xác định trách nhiệm và nguồn lực để giải quyết các vấn đề về giới trong phạm vi dự thảo Nghị định

a) Dự thảo Nghị định quy định trách nhiệm của các cơ quan trong việc quản lý nhà ở, cụ thể là:

- Cơ quan đại diện chủ sở hữu nhà ở (các Bộ ngành, UBND cấp tỉnh);
- Cơ quan quản lý nhà ở (Sở Xây dựng, các cơ quan trực thuộc các Bộ ngành)
- Các cơ quan khác trong phối hợp quản lý sử dụng nhà ở.

Theo đó, Bộ Xây dựng, các Bộ, ngành liên quan và Ủy ban nhân dân các cấp, các cơ quan chuyên môn trong phạm vi, quyền hạn của mình có trách nhiệm thực hiện lồng ghép bình đẳng giới trong quá trình tổ chức quản lý nhà nước về nhà ở.

b) Các nguồn lực để giải quyết vấn đề giới trong dự thảo Nghị định:

- Ngân sách Nhà nước
- Huy động nguồn lực từ các thành phần kinh tế khác (cá nhân, tổ chức trong và ngoài nước...)

Nội dung cụ thể như sau:

+ Tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến chính sách pháp luật về nhà ở xã hội đến các đối tượng: cán bộ, công chức, viên chức làm việc trong các cơ quan quản lý nhà ở các cấp; cá nhân, tổ chức trong xã hội (thông qua các buổi tập huấn về văn bản pháp luật mới ban hành, qua các cuộc họp, hội nghị, hội thảo lấy ý kiến góp xây dựng văn bản).

+ Phối hợp với cơ quan liên quan (như cơ quan cấp giấy chứng nhận, sở tư pháp...) để bảo đảm thực thi bình đẳng giới trong việc bảo vệ quyền của phụ nữ đối với tài sản chung của vợ chồng hoặc quyền của phụ nữ cũng được thừa kế tài sản là nhà ở...

5. Về việc tuân thủ thực hiện lồng ghép giới trong quá trình xây dựng dự thảo Nghị định

Để thực hiện nghiên cứu, xây dựng dự thảo Nghị định, Bộ Xây dựng đã thành lập Ban soạn thảo, Tổ biên tập với sự tham gia đầy đủ của các Bộ, ngành, cơ quan liên quan, một số địa phương. Thành viên Ban soạn thảo, Tổ biên tập cũng có sự tham gia đầy đủ của các thành viên cả nam giới và nữ giới, trong đó có thành viên là Bộ Lao động Thương binh và xã hội là cơ quan quản lý nhà nước về bình đẳng giới.

Quá trình thực hiện nghiên cứu, xây dựng dự thảo Nghị định, Bộ Xây dựng cũng đã lấy ý kiến rộng rãi của các địa phương, tổ chức, cá nhân, trong đó chú trọng tới việc tiếp thu ý kiến góp ý của các địa phương trong cả nước. Bộ Xây dựng cũng tổ chức họp Ban soạn thảo, Tổ biên tập, tổ chức các cuộc hội thảo lấy ý kiến đóng góp xây dựng dự thảo Nghị định của các tổ chức doanh nghiệp, các nhà khoa học, các chuyên gia về lĩnh vực nhà ở, kinh doanh bất động sản; đồng thời dự thảo Nghị định cũng được đăng tải rộng rãi trên Cổng thông tin điện tử của Bộ Xây dựng, Cổng thông tin điện tử Chính phủ nhằm lấy ý kiến của nhân dân về dự thảo.

Lĩnh vực nhà ở xã hội là một trong lĩnh vực được xã hội hết sức quan tâm, liên quan trực tiếp đến nhu cầu sống thiết yếu của người thu nhập thấp, do vậy việc nghiên cứu, quan tâm thực hiện lồng ghép bình đẳng giới vào dự thảo là cần thiết nhằm giúp cho các chính sách pháp luật về nhà ở xã hội có khả năng thực thi, đảm bảo sự công bằng, minh bạch cho tất cả các chủ thể khi tham gia quan hệ dân sự liên quan đến lĩnh vực nhà ở.

Trên đây là báo cáo về thực hiện lồng ghép giới trong dự thảo Nghị định, Bộ Xây dựng báo cáo Chính phủ xem xét, quyết định./.

Nơi nhận: *HS*

- Thủ tướng Chính phủ (để b/c);
- Các Phó Thủ tướng Chính phủ (để b/c);
- Bộ trưởng Nguyễn Thanh Nghị (để b/c);
- Văn phòng Chính phủ;
- Bộ Tư pháp;
- Lưu: VT, QLN.

Nguyễn Văn Sinh